

БРЕУС СВИТЛАНА

д. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту

Київського національного університету технологій та дизайну

СКРИПАК НАТАЛІЯ

студентка I курсу факультету економіки і бізнесу

Київського національного університету технологій та дизайну

ЕВОЛЮЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

В сучасних умовах публічне адміністрування відіграє значну роль у забезпеченні життєдіяльності суспільства та його взаємодії з владою, що пов'язане значною мірою зі змінами в політичних устроях держав світу та знаходить прояв у вітчизняному політичному житті. Публічне адміністрування (public administration) виступає як наука, положення якої реалізовано в багатьох країнах Заходу на рівні європейської цивілізованої моделі, в основі якої знаходяться принципи демократичності, правової свободи громадян, активізації участі суспільства у політичних процесах [1, с. 1 – 2].

Становлення та розвиток публічного адміністрування в Україні характеризується переривчастістю процесу вітчизняного державного розвитку, наявністю значних періодів бездержавного існування українського суспільства внаслідок розподілу українських земель між сусідніми державами (що позначилося на менталітеті й традиціях народу, його регіональних відмінностях, співіснуванні в сучасній Україні різних уявлень про природу, цілі та задачі, форми і методи розбудови української державності); історичною наступністю у розвитку державних форм, обумовленістю більш пізніх державних інститутів досвідом і наслідками діяльності попередніх, збереженням в народній пам'яті та літературних творах уявлень про єдність вітчизняного історичного процесу, твердженням національно-культурної самоідентифікації українського народу (кристалізація та зміцнення національної ідеї). У зв'язку з цим державне будівництво в Україні на протязі більш як тисячі років необхідно розглядати не як набір окремих політичних форм, а як єдиний, хоч і суперечливий, історичний та політичний континуум, процес становлення і розвитку національної державності, пошуку оптимальних соціальних, політичних і духовних форм самоорганізації українського народу [2].

Публічне адміністрування (public administration) є складовою частиною системи державного управління, через цю модель реалізується положення класичної теорії менеджменту у державному секторі, на відміну від публічного управління (public management), через яке реалізується неокласична теорію менеджменту та нового публічного управління (new public management) – сучасна теорія менеджменту [3].

Публічне адміністрування – «це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з юридичними і фізичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та виконання основних функцій: орієнтованого планування, яке визначає бажані напрями розвитку, створення правових, економічних та інших умов для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподілу праці, кооперування та координування діяльності, а також моніторинг результатів» [4, с. 77 – 78].

Публічне адміністрування використовується у широкому та вузькому, так, у широкому сенсі воно передбачає взаємодію суб'єктів з усіма трьома гілками влади (законодавчою, виконавчою, судовою) та на різних рівнях прийняття рішень (державний, регіональний, муніципальний); у вузькому – виключно з виконавчою гілкою влади (Кабінет Міністрів та структури, що йому безпосередньо підпорядковані).

Поняття «публічне адміністрування» пройшло еволюцію від форми діяльності класичної Веберівської бюрократії та державного управління (як форми зверхності держави над суспільством) до сучасного усвідомлення необхідності спільної взаємодії інститутів держави, місцевого самоврядування, територіальних громад та інституцій громадянського суспільства в рамках концепції «Належного врядування» [5].

У процесі еволюціонування публічного адміністрування сформувався три основні моделі [5; 6, с. 6 – 13]: «Old Public Management» – класична бюрократична форма організації за М. Вебером, «New Public Management» – сукупність адміністративнополітичних стратегій реформування, в основу якої покладено переважно тлумачення адміністративної діяльності крізь призму приватної економіки (походить від теорії суспільного вибору (Public Choice) і менеджералізму) та «Good Governance» – найвищий розвиток соціально-економічної системи характеризує соціально орієнтоване управління та визначає управління на розвинених демократичних засадах.

З кінця ХХ ст. розпочався процес заміни традиційних механізмів соціального управління на ринкові: «наказувати і контролювати» на «мотивувати та отримувати результат» [7, с. 77 – 78]. Відбулась заміна традиційних способів управління, що базувалися на застосуванні владних повноважень, на більш гнучкі й перехід від чітких бюрократичних процедур на зорієнтовані на надання якісних публічних послуг; низка політичних, соціально-економічних та інституційних чинників спричинила появу публічного адміністрування як закономірного кроку щодо розвитку державного управління [3]. В сучасних умовах розвитку економіки України публічне адміністрування, за оцінкою Лі Жуйтін, перебуває на етапі активного

становлення та розвитку, що пов'язано із соціально-політичним становищем в країні, зміною законодавчих нормативно-правових актів [8, с. 3].

Зазначене дає підстави для висновку про те, що дослідження еволюції публічного адміністрування сприятиме покращенню усвідомлення можливостей утвердження України як конкурентоспроможної держави з високим рівнем розвитку демократії та підвищення рівня її економічного розвитку у результаті нарощування експорту високотехнологічної продукції [4] не лише через вивчення практичного досвіду розвинених країн світу, але й адаптації його до вітчизняних реалій.

Список використаних джерел:

1. Лях Ю. І. До питання становлення публічного адміністрування в Україні: історичний та понятійний аналіз / Ю. І. Лях // Теорія та практика державного управління. – 2018. – № 1 (60). – С. 1 – 7.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Д. : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
3. Міненко М. А. Трансформація системи державного управління в сучасні моделі регулювання суспільства / М. А. Міненко // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2013. – № 6. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=581>.
4. Мельтюхова Н. М. Становлення і розвиток публічної адміністрації в Україні / Н. М. Мельтюхова // Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської інтеграції : матеріали наук.-практ. конф. 17 груд. 2009 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – С. 77 – 78.
5. Зінчук М. Становлення поняття публічного адміністрування / М. Зінчук // Становлення публічного адміністрування в Україні : матеріали ІХ Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2018. – С. 68 – 71.
6. Амосов О. Ю. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма) / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Публічне управління: теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з державного управління. – Х. : ДокНаукДержУпр., 2013. – С. 6 – 13.
7. Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської інтеграції : матеріали наук.-практ. конф. 17 груд. 2009 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 224 с.
8. Лі Жуйтін. Концепція нового державного управління американських учених Т. Геблера та Д. Озборна : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / Жуйтін Лі ; Національна академія державного управління при Президентіві України. – К., 2016. – 20 с.

9. Бреус С. В. Аналіз стану і перспективи експорту високотехнологічної продукції промисловості України / С. В. Бреус // Стратегічні пріоритети. – 2010. – № 1 (14). – С. 16 – 22.

БУЧИНСЬКИЙ ОЛЕКСІЙ

*аспірант Національної академії державного управління
при Президентові України*

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В РЕГІОНАХ: ДОСВІД КРАЇН ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Перекося у вітчизняному інвестиційному механізмі регіонів унаслідок прискореної приватизації в майбутньому будуть призводити до збереження широкого прошарку неефективних (з макроекономічної точки зору) власників і тим самим породжувати втечу капіталу за будь-яких темпів економічного зростання і будь-яких податках.

Прикладом для України може бути зарубіжний досвід формування інвестиційної політики регіону, де держава, впливаючи на інвестиційний клімат через податки на прибуток, фінансово-кредитні механізми, амортизаційну політику, митне регулювання тощо визначає тим самим правила гри на ринку капіталовкладень для різних видів підприємництва. Досвід країн держав-членів ЄС щодо формування інвестиційної політики регіону свідчить, що успіху сприяє система так званого координаційного управління, що передбачає погодженість дій всіх учасників інвестиційної діяльності в регіоні.

До функцій держав (відповідних урядових організацій) входить сприяння координації управління регіональною програмою й створення ефективного механізму її реалізації, що включає: забезпечення правового регулювання, оформлення договірних відносин по делегуванню їм відповідальності, у тому числі в області зонального планування; створення умов для об'єднання фінансових і матеріальних ресурсів, встановлення пріоритетів податкового регулювання (пільгове кредитування тощо); визначення форм відповідальності місцевих органів за реалізацію заходів у рамках інвестиційної політики й можливі негативні наслідки (порушення екологічного середовища, зонального земельного планування тощо); забезпечення зв'язку із громадськістю через засоби масової інформації для широкої демонстрації реалізованої інвестиційної політики в регіоні з метою залучення громадських організацій і населення до участі в ухваленні рішення про доцільність і напрямки її подальшого розвитку [1, с. 48].